

Naučno-istraživačko društvo studenata biologije „Josif Pančić”
Prirodno-matematički fakultet
Departman za biologiju i ekologiju
Trg Dositeja Obradovića 2, 21000 Novi Sad
e-mail: josifpancic@neobee.net
broj žiro računa u Vojvođanskoj banci: 355-1028989-89
PIB: 102593803

Izveštaj o realizaciji istraživačkog kampa „Kraljevac 2011“

U periodu od 25. do 31. jula 2011. godine u SRP „Kraljevac“ održan je istraživački kamp za studente biologije i ekologije Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu. Kamp je, po prvi put, organizovan od strane NIDSB „Josif Pančić“ i staraoca rezervata, U.S.R. „Deliblato”. Smeštaj i hrana za učesnike su obezbeđeni od strane staraoca Rezervata, uz doprinos NIDSB.

Četvoro učesnika je tokom trajanja kampa vršilo istraživanja faune insekata (vilinskih konjica i pravokrilaca) i ptica na području Rezervata i okoline, a prilikom terenskih obilazaka uz pratnju čuvara, posećeno je više lokaliteta: Spasovina, Obzovik, Beli Izvor, vodotok Kraljevac i sama akumulacija Kraljevac (plutajuća i stabilna ostrva i obale jezera).

Izveštaj entomološke sekcije

U radu entomološke sekcije učestvovalo je tri člana društva, koji su radili na istraživanju faune dve grupe insekata: *Orthoptera* (pravokrilci) i *Odonata* (vilinski konjici).

Istraživanje faune *Orthoptera* SRP „Kraljevac” - Slobodan Ivković

U pogledu faune pravokrilaca, vršena su istraživanja skakavaca i zrikavaca. Uzorkovane su jedinke sa većeg broja lokaliteta, a zbog obima sakupljenog materijala koji je još u obradi i zahtevne determinacije, rezultati će biti naknadno dostavljeni.

Istraživanje faune *Odonata* SRP „Kraljevac“ - Andrea Arandelović, Saša Rajkov

Odrasle jedinke vilinskih konjica posmatane su fotografisane i beležene tokom terenskih obilazaka, a kada je to bilo potrebno, sakupljane su entomološkom mrežicom i determinisane iz ruke, uz pomoć ručnog uveličavajućeg stakla (5x) i ključeva za determinaciju. Samo pojedini primerci su zadržani radi detaljnijeg posmatranja u laboratoriji.

Podred	Vrsta	Deliblato				Mramorak	SRP „Kraljevac”
		Moscary (1900)	Pongracz (1914)	Gradojević (1963)	Andjus (1992)	Adamović (1956)	Arandelović & Rajkov (2011)
<i>Zygoptera</i>	<i>Calopteryx splendens</i>					1f, 1m	
	<i>Lestes barbarus</i>			+		2m, 1f	1f
	<i>L. dryas</i>	+	+				
	<i>L. parvidens</i>						1m
	<i>L. sponsa</i>					1 kop	
	<i>L. virens</i>			+			

Naučno-istraživačko društvo studenata biologije „Josif Pančić”
 Prirodno-matematički fakultet
 Departman za biologiju i ekologiju
 Trg Dositeja Obradovića 2, 21000 Novi Sad
 e-mail: josifpancic@neobee.net
 broj žiro računa u Vojvođanskoj banci: 355-1028989-89
 PIB: 102593803

	<i>Sympsectra fusca</i>	+				+	1f
	<i>Platycnemis pennipes</i>					6m, 1f	1f
	<i>Ischnura elegans</i>		+				1f, 1m
	<i>I. pumilio</i>	+	+				1f, 1m
	<i>Coenagrion ornatum</i>					35m, 13f	2f, 1m
	<i>C. puella</i>	+	+			6m	1m
	<i>C. pulchellum</i>	+	+			37m, 19f	
	<i>Erythroma viridulum</i>				1f ¹	1m	2m
Anisoptera	<i>Aeshna affinis</i>	+	+			3m, 1f	
	<i>A. cyanea</i>			+			
	<i>A. isosceles</i>					+	
	<i>Anax imperator</i>	+	+	+	1m	1m	
	<i>Anax parthenope</i>						1 kop
	<i>Orthetrum albistylum</i>	+	+		1m		1m
	<i>O. brunneum</i>	+	+				
	<i>O. cancellatum</i>	+	+				+
	<i>O. coerulescens</i>	+	+			18m, 11f	1m
	<i>Libellula depressa</i>			+		1f	
	<i>L. fulva</i>					1f	
	<i>Crocothemis erythrea</i>	+					1f
	<i>Sympetrum meridionale</i>			+	1f	1f, 1m	1f
	<i>S. sanguineum</i>			+	1f	1m, 4f	1m
Izvor podataka: Santovac, S. 2007. Fauna Odonata (Insecta) Vojvodine (magistarska teza). Univerzitet u Novom Sadu. 38-70							

Jezero Kraljevac je nastalo 1974. godine, a do sada publikovani podaci o *Odonata* za ovo područje se odnose na nalaze pre formiranja jezera. Ipak, na osnovu prvih rezultata našeg istraživanja faune vilinskih konjica, nije uočena značajna promena u fauni ovog područja (tabela 1.). U narednim godinama može se očekivati potvrđivanje ranijih nalaza određenog broja vrsta.

Ukupno je registrovano 16 vrsta ovog reda insekata, a kao značajne nalaze možemo navesti vrste *Anax parthenope* i *Coenagrion ornatum*, koja se nalazi u Aneksu II Direktive o staništima EU.

Za vrstu *C. ornatum* postoje samo dva publikovana nalaza za Vojvodinu, i to za obližnji Mramorak i za Kupinovo (Santovac, 2007). U okviru istraživanja, pronađene su dve populacije na malim vodotocima na lokalitetima Spasovina i Beli Izvor koji predstavljaju karakteristično stanište ove vrste. Pored navedene vrste, na lokalitetu Spasovina pronađeni su i *Ischnura pumilio*, *I. elegans*, *Orthetrum coerulescens*, *Sympetrum sanguineum* i *Lestes barbarus*, dok su na lokalitetu Beli Izvor registrovani *Lestes parvidens*, *Orthetrum coerulescens*, *Platycnemis pennipes* i *Lestes barbarus*.

Tokom istraživanja pronađena je nekolicina jedinki vrste *Anax parthenope* na obodu plivajućih ostrva u južnom delu jezera, i pritom je uočena i ovipozicija. U istom području je moguće

1 Sa lokaliteta Mramorak

Naučno-istraživačko društvo studenata biologije „Josif Pančić”
Prirodno-matematički fakultet
Departman za biologiju i ekologiju
Trg Dositeja Obradovića 2, 21000 Novi Sad
e-mail: josifpancic@neobee.net
broj žiro računa u Vojvođanskoj banci: 355-1028989-89
PIB: 102593803

prisustvo srodne vrste, *A. imperator*, koja se navodi kao raniji nalaz za ovo područje. Ostale vrste karakteristične za najveći deo jezera su *Ischnura elegans*, *Crocothemis erythrea*, *Erythromma viridulum* i *Orthetrum albostylum*.

Na lokalitetu Obzovik nađene su vrste *Lestes barbarus*, *L. parvidens*, *Sympetma fusca*, *Sympetrum sanguineum* i *S. Meridionale*.

Za potpuniju sliku faune vilinskih konjica SRP “Kraljevac” potreban je nastavak istraživanja i to uz proširenje istraživanog područja, kao i perioda aktivnosti na prolećni i kasni letnji period.

Izveštaj ornitološke sekcije

U radu ornitološke sekcije učestvovao je Dimitrije Radišić. Istraživanja faune ptica sprovedena su tokom tri terenska dana, 29.07, 30.07. i 31.07.2011. godine. Pimenjivana je metoda posmatranja uz korišćenje dvogleda uvećanja 10x50 i teleskopa moći uvećanja do 60 puta. Obiđeni su sledeći lokaliteti:

29.07.2011. – okolina dvorišta istraživačkog centra

30.07.2011. – kolonija tekunica kod Spasovine (obilazena oko podneva) i jezero Kraljevac (vožnja čamcem na celom lokalitetu tokom kasnog popodneva)

31.07.2011. – kratak obilazak lokaliteta Crna Bara nedaleko od Kovina

Zabeležene su 64 vrste ptica:

1. <i>Podiceps cristatus</i>	24. <i>Chlidonias niger</i>
2. <i>Phalacrocorax pygmaeus</i>	25. <i>Larus ridibundus</i>
3. <i>Phalacrocorax carbo</i>	26. <i>Streptopelia turtur</i>
4. <i>Ixobrychus minutus</i>	27. <i>Streptopelia decaocto</i>
5. <i>Nycticorax nycticorax</i>	28. <i>Columba livia f. domestica</i>
6. <i>Ardeola ralloides</i>	29. <i>Cuculus canorus</i>
7. <i>Egretta garzetta</i>	30. <i>Asio otus</i>
8. <i>Ardea cinerea</i>	31. <i>Athene noctua</i>
9. <i>Ardea purpurea</i>	32. <i>Apus apus</i>
10. <i>Ciconia ciconia</i>	33. <i>Merops apiaster</i>
11. <i>Anas platyrhynchos</i>	34. <i>Alcedo atthis</i>
12. <i>Buteo buteo</i>	35. <i>Dendrocopos major</i>
13. <i>Falco tinnunculus</i>	36. <i>Dendrocopos syriacus</i>
14. <i>Falco cherug</i>	37. <i>Alauda arvensis</i>
15. <i>Phasianus colchicus</i>	38. <i>Hirundo rustica</i>
16. <i>Coturnix coturnix</i>	39. <i>Delichon urbica</i>
17. <i>Rallus aquaticus</i>	40. <i>Riparia riparia</i>
18. <i>Gallinula chloropus</i>	41. <i>Motacilla alba</i>
19. <i>Fulica atra</i>	42. <i>Motacilla cinerea</i>
20. <i>Actitis hypoleucos</i>	43. <i>Luscinia megarhynchos</i>
21. <i>Tringa glareola</i>	44. <i>Saxicola torquata</i>
22. <i>Sterna hirundo</i>	45. <i>Sylvia atricapilla</i>
23. <i>Chlidonias hybridus</i>	46. <i>Acrocephalus arundinaceus</i>

Naučno-istraživačko društvo studenata biologije „Josif Pančić”
Prirodno-matematički fakultet
Departman za biologiju i ekologiju
Trg Dositeja Obradovića 2, 21000 Novi Sad
e-mail: josifpancic@neobee.net
broj žiro računa u Vojvođanskoj banci: 355-1028989-89
PIB: 102593803

47. <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	56. <i>Corvus monedula</i>
48. <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	57. <i>Corvus cornix</i>
49. <i>Muscicapa striata</i>	58. <i>Corvus frugilegus</i>
50. <i>Parus major</i>	59. <i>Corvus corax</i>
51. <i>Remiz pendulinus</i>	60. <i>Passer montanus</i>
52. <i>Lanius collurio</i>	61. <i>Passer domesticus</i>
53. <i>Oriolus oriolus</i>	62. <i>Fringilla coelebs</i>
54. <i>Sturnus vulgaris</i>	63. <i>Carduelis carduelis</i>
55. <i>Pica pica</i>	64. <i>Carduelis chloris</i>

Najznačajniji nalaz je posmatranje stepskog sokola (*Falco cherug*) koji predstavlja globalno ugroženu vrstu čija se populacija u Srbiji procenjuje na oko 50 parova. Posmatranje ove vrste ukazuje na to da pojedini primerci ove vrste koriste kolonije tekunica u blizini Kraljevca kao izvor hrane. Pored toga, uočeno je da se na jezeru u većem broju okuplja nekoliko vrsta vodenih ptica – gak (*Nycticorax nycticorax*), mrka čaplja (*Ardea purpurea*), veliki vranac (*Phalacrocorax carbo*), belobrka čigra (*Chlidonias hybridus*) i dr, što jezero čini potencijalno važnim hranilištem za ihtiofage vrste. Na dva mesta u okolini Kraljevca uočene su i velike kolonije pčelarica (*Merops apiaster*) na kojima je izbrojano ukupno oko 550 rupa, uz grubu procenu gnezdeće populacije na između 100 i 200 parova.